



Warszawa, 26/07/2006

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

dr *Janusz KOCHANOWSKI*

RPO-533650-XI/06/BB

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Pan Ludwik Dorn
Wiceprezes Rady Ministrów.
Minister Spraw Wewnętrznych
i Administracji

Szanowny Panie Premierze,

Uprzejmie informuję, że do Rzecznika wpłynął list rodzica, który apeluje o zmianę przepisów dotyczących wydawania dowodów osobistych osobom małoletnim.

Akcesja Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej spowodowała zmiany dotyczące zasad przekraczania granicy państwowej. Zgodnie z obowiązującym stanem prawnym obywatel Rzeczypospolitej Polskiej może przekroczyć granicę państwową do państw UE na podstawie paszportu (ustawa z dnia 29 listopada 1990 r. o paszportach. Dz.U. z 1991 r.. Nr 2. poz. 5 ze zm.) lub dowodu osobistego (ustawa z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych. Dz. U. z 2001 r.. Nr 87. poz. 960 ze zm.),

Materię ubiegania się o wydanie dowodu osobistego reguluje art. 34 ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych. Stanowi mianowicie, że osoba będąca obywatelem polskim ma prawo otrzymać dowód osobisty od momentu ukończenia 13 roku życia, a na uzasadniony wniosek rodziców lub opiekunów dowód tożsamości może być wydany także małoletniemu, który nie ukończył 13 roku życia. Dokument wydany osobie, która nie ukończyła 18 roku życia, jest ważny 5 lat od daty jego wydania.

Tryb postępowania w tych sprawach określa rozporządzenie z dnia 21 listopada 2000 r. w sprawie wzoru dowodu osobistego oraz trybu postępowania w sprawach wydawania dowodów osobistych, ich wymiany, zwrotu lub utraty (Dz. U. z 2000 r.. Nr 112. poz. 1182 ze zm.). które wymaga, by małoletni składał wniosek o wydanie dowodu osobistego w obecności swego przedstawiciela ustawowego lub opiekuna. Wniosek podpisuje małoletni i jego przedstawiciel ustawowy lub małoletni i jego opiekun prawny.

Odmienne przedstawia się sytuacja w razie ubiegania się o paszport dla osoby małoletniej. W tym przypadku jest wymagana zgoda obojga rodziców lub opiekunów prawnych, chyba że z orzeczenia sądu wynika, że prawo decydowania w tej sprawie jednemu z rodziców nie przysługuje. Wobec braku zgodności stanowisk rodziców lub niemożności uzyskania zgody, zastępuje ją orzeczenie sądu opiekuńczego (art. 7 pkt 4 ustawy o paszportach).

Niepokoici sytuacja opisana w liście wymienionego wyżej rodzica (kopia pisma w załączeniu), gdyż zgoda na wyjazd dziecka z kraju z jednym z rodziców należy do istotnych spraw dziecka, co do których rodzice powinni wspólnie decydować, a wobec braku porozumienia między nimi decyduje sąd opiekuńczy (art. 97 § 1 i 2 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego). Zatem w przypadku niewyrażenia zgody przez jednego z rodziców na wyjazd dziecka za granicę, drugi rodzic powinien wystąpić ze stosownym wnioskiem do sądu. Tryb ubiegania się o wydanie dowodu osobistego dla małoletniego, gdzie nie jest wymagana zgoda obojwojga rodziców, stwarza możliwość nadużycia władzy rodzicielskiej przez jednego z nich i umożliwia legalny wyjazd dziecka za granicę przy sprzeciwie lub nawet bez wiedzy drugiego.

Mając na uwadze, iż zapewne nie jest to i w przyszłości również nie będzie jednostkowa sprawa, na podstawie art. 16 ust. 1 oraz 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jednolity: Dz. U. z 2001 r. Nr 14. poz. 147) zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o stanowisko w sprawie, a w przypadku podzielenia powyższych wątpliwości, o podjęcie działań legislacyjnych skutecznie chroniących tak interes dzieci jak i rodziców.

Załącznik 1

Łączę wyrazy szacunku

/-/